

Falklandski rat

Zrno, Antonio

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:683002>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-10**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

HRVATSKI STUDIJI

ANTONIO ZRNO

FALKLANDSKI RAT

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2019

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJI
ODJEL ZA POVIJEST

FALKLANDSKI RAT

Završni rad

Kandidat: Antonio Zrno

Mentor: prof. dr. sc. Stjepan Ćosić

Sumentor: Mijo Beljo, mag. educ. hist.

Zagreb, 2019.

SADRŽAJ

UVOD	1
ODNOSI VELIKE BRITANIJE I ARGENTINE DO 1970-IH.....	3
UVOD U RAT.....	4
STANJE U ARGENTINI I ZAPOVIJED ZA NAPAD NA FALKLAND.....	4
ZAUZIMANJE OTOČJA	5
REAKCIJA VELIKE BRITANIJE.....	7
ISKRCAVANJE VELIKE BRITANIJE	7
ISKRCAVANJE NA PLAŽU SAN CARLOS	8
ZAVRŠETAK RATA I POSLJEDICE	16
NAORUŽANJE.....	17
ZAKLJUČAK	18
LITERATURA.....	20

UVOD

Falkland, Falklandsko otočje ili Malvinski otoci nalaze se u jugozapadnome dijelu Atlantskog oceana, istočno od Magellanova prolaza i 483 kilometra sjeveroistočno od najjužnijeg rta Južne Amerike. Sukladno tome, cilj ovog rada je obraditi ključne događaje koji su se zbili neposredno prije, tokom i nakon borbi za Falklandsko otočje. Falklandsko otočje obuhvaća dva velika otoka, nazvana Istočni i Zapadni Falkland i oko 700 otočića ukupne površine od 12 173 km². Otoci su vrlo brdoviti i neprohodni, a pobjeda je ostvarena u ovom ratu upravo zbog te taktičke prednosti i promišljenosti u tako nepovoljnim uvjetima. Otočje je kolonija i protektorat Velike Britanije s 2607 stanovnika, a u najvećem gradskom i lučkom središtu Stanleyju živi 1636 stanovnika, odnosno 63% ukupnog stanovništva otočja. Ostala veća naselja su Darwin, Goose Green, Port Howard, Port Louis, a neka od tih naselja su bile glavne točke polazišta k pobjedi.¹ U blizini samih Falklanda nalazilo se otočje Južna Georgia, koja je također imala važnu stratešku i geografsku moć, što se tiče samog rata. Južna Georgia je otok u južnom dijelu Atlantskog oceana, a nalazi se 1390 kilometara jugoistočno od Falklanda. Površina se procjenjuje na oko 3755 km² s okolnim otočićima. Sam otok je vulkanski otok, a najviši vrh je Mount Paget s 2934 metara nadmorske visine te je pretežno prekriven ledom i snijegom. Nenaseljen je od 2001. g. kada se iz King Edward Pointa povukla britanska vojska, a uspostavljena je istraživačka postaja. U sklopu tog otočja, nalazi se i nenaseljeno otočje pod nazivom Južni Sandwich, površine 337 km². Otočje se sastoji od nekoliko manjih vulkanskih otoka, te to sve zajedno čini britanski prekomorski teritorij pod nazivom „South Georgia and the South Sandwich Islands“.²

Velika Britanija je pomogla Argentini u njenoj borbi za neovisnost, no njihovi odnosi su uvijek bili u suprotnosti oko rješavanja jednog problema. Taj problem se je ticao upravo Falklandskog otočja.

Upravo taj problem dovodi i do razmatranja teme „Falklandski rat“. U slijedećim odlomcima pokušat ću razjasniti temu Falklandskog rata, zbog čega je došlo do tog sukoba, koje su bila posljedice zaraćenih strana nakon ulaska u oružani sukob, te tko je izvukao veće

---

¹ <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=18916>, 22. kolovoz 2019.

² <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=29649>, 22. kolovoz 2019.

koristi iz samog rata. Upravo je ovaj rat koji je trajao nešto malo više od dva mjeseca, bio jedan od prvih u nizu koji je bio istinski krvavi, upravo zbog broja poginulih i ranjenih ljudi, te materijalnih razaranja. Ovaj rat se također smatra i „sukobom materijala“ jer je pobjednika u ratu odlučivala materijalna snaga suparnika. Onaj koji je imao naprednije naoružanje izvojevao je i pobjedu.³

---

³ OGOREC, Marinko (2011) *Ratovi 20. stoljeća*, Rijeka: „Otokar Keršovani“: 378.

ODNOSI VELIKE BRITANIJE I ARGENTINE DO 1970-IH

Iako već spomenuto pomaganje Velike Britanije u procesu oslobođenja Argentine od Španjolske vlasti, njihov sukob se uvijek nalazio u jednoj točki, u točki pod nazivom Falklandski otoci. Prije nego što je Argentina uopće postojala, područje Latinske Amerike bilo je pretežno pod okupacijom Španjolske, ali i velike imperijalne sile Velike Britanije. Tako je i područje Falklanda bilo pod sferom ta dva kolonizatora. Argentina dolazi do samostalnosti nakon pada Španjolskog Kraljevstva, odnosno kada je kruna pala pod vlast Napoleona. No prije same objave neovisnosti, Argentinci su odbili invaziju Britanaca, te im više ništa nije stajalo na putu ka samostalnosti. Argentina se osamostalila 9. 7. 1816. Već tu dolazi do prvih sukoba između Argentinaca i Britanaca, jer su Argentinci smatrali pošto je to bilo pod španjolskom domenom, nakon samostalnosti pripada njima. 1831. g. na otok dolazi američki brod Lemington te preseljava maleni broj argentinskih doseljenika koji se nisu slagali s američkim mornarima. Dvije godine kasnije, 1833. g. na otok dolaze Britanci te potvrđuju svoja prava na otočje i uspostavljaju koloniju. Argentina nikad nije odustala od svojih zahtjeva te ih je ponovo iznijela 1910. i 1927. g. kada je svoje zahtjeve proširila na otok Južnu Georgiju i otočje Južni Sandwich. Dakako Britanci su odbili taj zahtjev. Nakon završetka Drugog svjetskog rata i osnivanja Ujedinjenih naroda 1945. g. čiji član postaje i Argentina, Argentina ponovno traži pravo na Falklande. Argentinski zahtjevi doveli su do rezolucije „2065 UN-a“ koja je pozvala Veliku Britaniju i Argentinu da započnu pregovore vezane uz otočje 1965. Pregovori započinju naredne, 1966. godine, te se odužuju do 1980. godine. Britansko Ministarstvo vanjskih poslova odlučilo je da su interesi otočana, a ujedno i interesi Ujedinjenog Kraljevstva u Južnoj Americi, takvi da se što brže prepusti suverenitet otočja Argentinu. No, tvrtka *Falkland Islands* koja je bila pod nadzorom britanske tvrtke *Coalite*, tvrtke koja se bavila izradom naftnih derivata i ugljena, imala je veliku političku moć koja je sve više rasla pogotovo nakon vojnog udara i dolaska argentinske hunte na vlast. Kasnije je izneseno još nekoliko rješenja koja su bila prihvatljiva Argentinskoj strani, ali pregovori padaju u vodu nakon što Dom lordova odbacuje sve prijedloge 2. prosinca 1980. godine.⁴

---

⁴ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing: 12.

UVOD U RAT

STANJE U ARGENTINI I ZAPOVIJED ZA NAPAD NA FALKLAND

Nemiri u Argentini gotovo su učestali u cijelom 20. stoljeću. Država koja je prolazila kroz tranziciju i u više navrata kroz velike gospodarske krize, bila je meta političkih i vojnih sukoba, odnosno građanskih ratova, te vojnih pučeva. Prvi predsjednik koji je na svojoj koži osjetio svrgavanje s vlasti bio je Juan Peron, koji je bio u vrijeme prvog mandata predsjednik od 1946. do 1955. 1955. dogodio se puč, prije kojeg su dva propala, te je Juan bio smijenjen. On je bio protjeran u Španjolsku, te tamo biva sve do 1973. kada vojna hunta u Argentini slabi, te je u državi ponovno zavladao demokracija. Suvereno osvaja izbore za predsjednika, no pošto je bio teško bolestan, nije mogao kontrolirati građanski rat koji je sve više buktio, te naposljetku i umire 1974. U trenutku njegove smrti sve više i više su buktali nemiri i sukobi između ekstremnih ljevičara koji su podržavali Perona i desničara koji su se sve više približavali u ekstremni antikomunistički savez. Perona je naslijedila njegova udovica Isabela koja postaje predsjednica, ujedno prva žena u Južnoj Americi na tako visokom položaju. Pokazuje se kao slab vođa, te je na kraju i vojnim udarom u ožujku 1976. svrgnuta.⁵ Vođa puča bio je poručnik general Jorge Videla, uz kojeg su još stajala dvojica generala Roberto Viola i Leopoldo Galtieri. Nakon preuzimanja vlasti hunta mijenja ustav i imaju svu vlast u svojim rukama. Ubrzo nakon preuzimanja vlasti kreće žestoki obračun hunte s njezinim protivnicima. Represija i akcije pokreću se protiv pripadnika lijevog krila. Ubijanja i mučenja provodila su se nad svim ekstremnim ljevičarima, takozvanim Peronistima, odnosno ekstremnoj ljevici koja je podržavala Perona. Osim nad njima represija se vršila i nad ostalim pripadnicima lijevog krila, ali i aktivista protiv vlasti, te simpatizera ljevičara. Između 1976. i 1983. procjenjuje se da je između 10 i 15 000 ljudi „uklonjeno“ ili nestalo tijekom represije. To razdoblje se i naziva argentinskim „prljavim ratom“, državni terorizam usmjeren protiv ljevice.⁶ Pošto je država bila u lošem ekonomskom i gospodarskom stanju, vojna hunta je željela umiriti stanovništvo pripajanjem „njihovih“ otoka pod tuđinskom vlašću, odnosno Falklanda. 16. prosinca 1981. godine članovi vojne hunte, a u to vrijeme su to bili general Leopoldo Galtieri, admiral Jorge Anaya i general Basilio Lami Dozo, se odlučuju na vojno

---

⁵BINGULA, Sanja (2001.) *Dvadeseto stoljeće: ilustrirana povijest: iz mjeseca u mjesec, iz godine u godinu*, Zagreb: Veble commerce.: 441.

⁶ Isto: 452.

preuzimanje britanskih teritorija u Južnom Atlantiku. Okupacija bi trebala započeti sredinom 1982. g. nakon što se britanski brod *Endurance* vrati iz patrole Južnim Atlantikom.⁷

ZAUZIMANJE OTOČJA

Prije provođenja same invazije Argentina šalje brod koji je služio za skupljanje starog željeza kako bi koristio kao izvidnica. U prosincu 1981. g. posada se iskrcava na otok Južnu Georgiju pod izlikom da pregledavaju napuštenu postaju lovaca, no o tome ne obavještavaju Britance. Vraćaju se 9. ožujka 1982. g. te na otoku podižu argentinsku zastavu. Britanski veleposlanik u Argentini žustro se protivio i protestirao protiv tog čina agresije nad britanskim protektoratom. Za to je vrijeme brod *Endurance* 22. ožujka na otok iskrcao 22 marinca, a 29. ožujka iz Gibraltara su prema Falklandima poslane tri nuklearne podmornice. Shvativši da će podmornice doći do obala Falklanda oko 10. travnja Argentina odlučuje napraviti invaziju na otoke prije spomenutog datuma. Prikupivši kopnene i pomorske snage Argentinske specijalne postrojbe iskrcavaju se na otok Istočni Falkland u blizini grada Stanleya. Iskrcavanje se odvijalo u jutro 2. travnja 1982. g. te u tom trenutku se može govoriti o početku Falklandskog rata.⁸

Neposredno prije iskrcavanja Argentinaca, Britanci su dobili dojavu o možebitnoj okupaciji otoka, te su se zbog toga sastali britanski guverner otočja Hunt i zapovjednik britanskih postrojbi Mike Norman. Na tom sastanku odlučeno je da će pružiti otpor okupatoru. Na raspolaganju su imali 68 marinaca, 25 pripadnika lokalne obrane i 11 mornara s broda *HMS Endurance*. Brojčano inferiorniji rasporedili su obranu oko guvernerove kuće i na mogućim mjestima, odnosno plažama iskrcavanja. Argentinci su napali malo poslije šest sati ujutro. Jedna grupa Argentinaca je uništila praznu vojarnu u Moody Brooku, a druga je krenula prema guvernerovoj kući gdje su odbijeni vatrom marinaca. Na drugim dijelovima otoka također traju oružani sukobi u kojima britanski marinci uništavaju jedan, a oštećuju još nekolicinu argentinskih amfibijskih vozila. Nakon što su ozbiljno nadjačane britanske snage se povlače prema Stanleyu i guvernerovoj kući. Slijede borbe u središtu grada koje prestaju oko 8 i 30 kada britanskim snagama ponestaje streljiva. Nakon toga argentinske snage opkoljavaju guvernerovu kuću koje je postala točka posljednjeg otpora. Shvativši da je situacija bezizlazna

---

⁷ ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 13.

⁸ ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 17.

jer se na otok iskrcalo 800 argentinskih vojnika i 19 amfibijskih vozila. guverner i ostatak britanskih snaga se predaju oko 9 i 30 istog dana.⁹Nakon osvajanja otočja Argentinci utvrđuju svoje položaje na Falklandima te prije dolaska Britanske flote iskrcavaju oko 13 000 vojnika, nekoliko oklopnih vozila, topova i protuavionskih topova te 5500 tona vojne opreme i dio zrakoplovstva. No, treba napomenuti da su argentinske postrojbe bile većinom sastavljene od mladih vojnika koji su bili na obveznom služenju vojnog roka dok su britanske postrojbe sastavljene od dobrovoljaca i kvalitetno obučениh vojnika.¹⁰ Nakon zauzimanja otočja Argentinci su utvrdili položaje očekujući skoro pristizanje britanskih snaga.

---

⁹ ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 19.

¹⁰ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 31.

REAKCIJA VELIKE BRITANIJE

Argentinsko osvajanje Falklandskog otočja i Južne Georgie u Velikoj Britaniji, ali i ostatku svijeta izazvalo je veliki šok. U samoj Britaniji većina stanovništva nije ni znala gdje se otočje nalazi niti zašto ga je Argentina napala. Također Britaniju su nepunih godinu dana prije rata potresli veliki neredi i pad vrijednosti funte. No, vidjevši slike zarobljenih britanskih vojnika dolazi do gnjeva prema Argentini i želje za osvetom. S druge strane britanski vojni i politički vrh predvođeni s premijerkom Margaret Thatcher odlučio se prvo za diplomatsko rješenje, ali su počeli s opremanje i obukom vojske za vraćanje otočja. Tako da je 5. travnja iz Portsmouta isplovila britanska *Task force* grupa čija je zadaća bila osloboditi otoke ako se ne postigne mirno rješenje. Na Britansku stranu odmah su stali Francuska i Europska zajednica, te proglasili embargo Argentini, no Britanija je željela što prije na svoju stranu privući SAD. U međuvremenu je UN donio rezoluciju 502 kojom je pozvao obadvije strane na povlačenje vojske i postizanje mirnog rješenja. Dok traju pregovori Britanska flota predvođena nosačima aviona *Hermesa* i *Invinciblea* s preko 5000 vojnika, te mnogo logistike kreću prema otocima.¹¹

ISKRCAVANJE VELIKE BRITANIJE

Nakon što je britanska ekspedicija krenula od glavnine britanske flote odvajaju se razarači *Plymouth*, *Antrim* i tanker *Tidespring* koji napreduju prema Južnoj Georgiji. Iskrcavanje je skoro završilo katastrofom jer su dva helikoptera srušena zbog lošeg vremena. 25. travnja uočena je argentinska podmornica *Santa Fe* koja je oštećena napadom britanskih helikoptera. Isti dan Britanci se odlučuju na napad. Iskrcajavu 75 marinaca na drugo argentinsko uporište Grytviken, čiji se vojnici ubrzo predaju. Sljedećeg dana predaje se argentinski garnizon u Leithu te britanci zarobljavaju 137 argentinskih vojnika i osvajaju otok. Paralelno uz približavanje vojne sile, britanci počinju djelovati i na političkom polju. Britanska vlada još 12. travnja proglašava *Maritime Exclusion Zone* od 200 milja oko Falklandskog otočja u kojoj će se voditi sukob i područje u kojemu će potopiti svaki argentinski brod koji će se tamo zateći. 28. travnja Britanija objavljuje da će njihova flota ući u tu zonu 30. travnja. Istog dana argentinska mornarica isplovlja iz matičnih luka te se u dvije grupe približava Britancima. Britanci su sada suočeni s argentinskim zrakoplovima stacioniranim na Falklandima i ostatku Argentine te dvjema skupinama argentinske mornarice

---

¹¹ BOYCE, George D. (2005) *The Falklands war*, Hampshire i New York: Palgrave macmillan: 10.

naoružane novim raketama brod-brod Exocets te najmanje tri podmornice.¹²Približivši se otocima Britanci bombardiraju aerodrom na Falkladima 1. Svibnja, uništivši nekoliko argentinskih aviona. 2. svibnja britanska nuklearna podmornica potapa argentinsku krstaricu *General Belgrano* na kojoj pogiba 368 argentinskih mornara¹³Istoga da na Peru i UN pokreću nove mirovne inicijative koje Argentina zbog potapanja broda sutradan odbacuje, ali i povlači svoju flotu i odlučuje napadati samo zrakoplovstvom. Britanska flota i dalje napreduje prema Falklandima te ju 5. svibnja napadaju argentinski zrakoplovi koji pogađaju krstaricu *Sheffield* koja je potonula isti dan, a poginulo je 20 mornara. 9. svibnja tijekom napada na britanske brodove oborena su dva argentinska aviona i jedan helikopter, a tri dana poslije još tri aviona, ali je i pogođen britanski brod *Glasgow*. Argentina odbacuje peruanski mirovni plan, te se odlučuje na radikalni potez. 11. svibnja proglasili su cijeli Južni Atlantik ratnom zonom. 12. svibnja iz Southamptona isplovjava brod *Queen Elizabeth 2* s 5 pješačkih brigada, a 14. svibnja Britanija iznosi svoje mirovne prijedloge. Četiri dana poslije vojna hunta u Argentini odbija mirovne prijedloge te se Britanci odlučuju na iskrcavanje na otoke.

ISKRCAVANJE NA PLAŽU SAN CARLOS

Nakon odbijanja britanskih prijedloga, Britanci su bili još odlučniji za iskrcavanje na plažu San Carlos. Odlučilo se, da će iskrcavanje započeti s 20. na 21. svibanja. Ratna Vlada odredila je Woodwarda za planiranje iskrcavanja. Prije samog čina iskrcavanja Tacher obavještava Donji dom parlamenta o prekidu i neuspješnosti pregovora i o skorašnjoj akciji.¹⁴Tijekom noći 21. svibnja, britanska amfibijska grupa pod zapovjedništvom Michaela Clappa (Commodore, Amphibious Warfare - COMAW), započela je operaciju Sutton, amfibijsko slijetanje na plažama oko San Carlos na sjeverozapadnoj obali Istočnog Falklanda. Tri zapovjedne brigade od otprilike 4000 ljudi iskrcalo se na obalu. Iskrcavanje je bilo raspoređeno na sljedeći način: 2. bojna, padobranska pukovnija sa RORO trajekta Norland i 40 komandosa Kraljevskih marinaca iz amfibijskog broda *Fearless*iskrcala su se u San Carlos (Plava plaža). 3. bataljun, Padobranska pukovnija iz amfibijskog broda *Intrepid*iskrcala se u Port San Carlos (Zelena plaža). 45 komandosa se iskrcalo iz broda *Stromness* u Ajax Bay (Crvena plaža). Osam brodova LCU-a i osam brodova LCVP-a vodio je bojnič Ewen Southby-Tailyour. 42 komandosa bilo je u rezervi na otočnoj liniji u brodu *Canberra*.¹⁵Do

---

¹²ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 37.

¹³ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 40.

¹⁴BOYCE, George D. (2005) *The Falklands war*, Hampshire i New York: Palgrave macmillan: 12.

¹⁵ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 45.

zore sljedećeg dana, britanci su uspostavili sigurnosni koridor iz kojeg su izvodili napadačke operacije. Plan brigadira Juliana Thompsona bio je osvojiti Darwin i Goose Green prije nego što se krene prema Port Stanleyu. U trenutku kada su britanske postrojbe na terenu, argentinsko ratno zrakoplovstvo započelo je kampanju noćnog bombardiranja, te su u tome koristili zrakoplove imena *Canberra*. Prvi argentinski zrakoplovi počeli su napadati oko 10 i 30 sati, i nastavili su dolaziti do 15 i 30 sati. Od 45 lovaca-bombardera (26 *Skyhawk* i 19 *Daggers*), njih 26 uspjelo je sprovesti napade na britanske brodove. Argentinski piloti usredotočili su se na britanske ratne brodove. Kako bi izbjegli britanske rakete, argentinski piloti dolazili su vrlo nisko. Od pet pogodenih ratnih brodova samo *Ardent* je potonuo. *Brilliant* i *Broadsword* imali su oštećenja od topovskog oružja, a *Argonautom* i *Antrim* su maknuti s bojnog polja zbog neeksploziviranih bombi na njima. Dok je s druge strane deset argentinskog zrakoplova bilo srušeno.¹⁶ 22. svibnja, loše vrijeme spriječilo je Argentine bilokakvih letaćkih akcija, no ipak su dvije pokušali istog dana, te su obje akcije bile neučinkovite. 23. i 24. svibnja argentinsko zrakoplovstvo opet ima uspjeha. Ukupno 33 zrakoplova uputilo se u San Carlos gdje su pogodili nova četiri britanska ratna broda. Iako je napad 22. svibnja bio neuspješan neeksplozivirana bomba aktivirala se, te je potonuo i britanski brod *Antelope*. Argentinci su također ostali bez svojih sedam zrakoplova.¹⁷ Zbog velikih oštećenja brodova admiral Woodward šalje 24. svibnja, bojne brodove *Coventry* i *Broadsword* kao upozorenje u blizinu otoka Pebble. 25. svibnja brodovi su već bili uočeni od argentinskih zračnih promatrača. *Broadsword* je pogodila bomba koja nije eksplodirala, dok je *Coventry* bio potopljen, pretrpjevši tri napada u kojima je poginulo 19 članova posade. Istog dana u popodnevnim satima, dva britanska lovca *SuperEtendarda* punila su gorivo na KC-130 tankeru, što su Argentinci vidjeli na radaru. Argentinci su mislili da su na radaru vidjeli britanskog nosača aviona brod *Hermesova*, te su poslali svoje lovce. No Argentinci su pogodili *Atlantic Conveyor*, 28 000 tona težakkontejnerski brod pun opskrbe i tri helikoptera *Chinook* i šest *Wessex* helikoptera. U tom napadu je poginulo 12 članova posade, te kapetan broda Ian North. Do večeri 25. svibnja, britanski zapovjednici sve više postajuzabrinuti. U posljednja četiri dana argentinskizračni napadi potopili su ili oštetili osam ratnih brodova i transportera. Sljedeći argentinski napadi započeo je 27. i trajao je do 29. svibnja. Iako su imali uspjeha, više ni jedna akcija nije bila toliko uspješna kao one iz 21., 23. i 24. svibnja. To je i sasvim logično jer Argentincima je ponestajalo pilota, ali i zrakoplova. Zadnjeg dana, odnosno 29. svibnja, 90 argentinskih zrakoplova krenulo je u misiju, a čak ih je 21 bilo

---

¹⁶ Isto: 46.

¹⁷BOYCE, George D. (2005) *The Falklands war*, Hampshire i New York: Palgrave macmillan: 12.

oboreno. Polagano osipanje argentinskih snaga, potpomoglo je Britancima da uspostave vlast nad zračnim prostorom. Dok je zračna bitka bjesnila, 3. brigada komandosa uputila se k osvajanju kopnenog dijela. Jedan amfibijski postupak ove vrste, bez odgovarajuće probe, bez dovoljno brodova ili zračnog osiguranja, mogao je biti poguban za Britance. No iskrcavanje je bilo relativno dobro, bez prevelikih gubitaka. Iako se 3000 pripadnika brigade vrlo lagano iskrcalo na San Carlos, dopremanje ratne opreme nije bilo tako lagano. Iako su Britanci napredovali prema jugu, zapovjednici Thompson i Clapp, odlučili su da se postepeno prenosi ratna oprema. Jedino mjesto u San Carlosu pogodno za logističku bazu bio je mali prostor oko zaljeva Ajax. Tu se nalazila tvornica vune koja im je koristila kao sklonište, no i ona je bila ubrzo pretrpana. No nakon prvih argentinskih zračnih napada, britanski plan je propao. Britanci su morali maknuti sve velike brodove u blizini, a brodovi s opskrbom bili su jako važni za njihovo daljino djelovanje i napredovanje. Na tim brodovima osim ratne opreme bilo je i hrane za 90000 obroka, dovoljno za 18 dana života brigade. Dana 23. svibnja, Thompson je dobio zapovijedi da nastavi s napredovanjem u Port Stanleyu. U tu svrhu sljedeće noći, marinci su sletjeli u Port Salvador na sjevernoj obali Istočnog Falklanda kako bi istražili područje Teal Inleta, kako bi se mogla na tom području napraviti logistička baza za opskrbu operacija protiv Stanleya. No ovaj plan je propao zbog potonuća *Atlantic Conveyor*.¹⁸ Irska je 26. svibnja predala u UN-u zahtjev o prekidu vatre, te se činilo da i diplomatski odnosi odlaze na stranu Argentine. No, Irski zahtjev je odbijen. Djelujući prema vladinim uputama, 26. svibnja, odnosno dan nakon gubitka *Atlantic Conveyor*, Thompson je naredio dvije velike operacije istodobno. U prvoj je trebao poslati 2. Padobransku pukovniciju u napad na Darwin-Goose Green. Druga još značajnija akcija bila je ona na Port Stanley. Te noći, 2. Padobranska pukovnicija preselila se s planine Sussex prema Camilla Creek House i Darwin-Goose Green, dok su u zoru 45 komandosa i 3. Padobranska pukovnicija krenuli za Douglas i Teal Inlet. Svi vojnici bili su jako opterećeni jer su morali u što kraćem roku preći što veći put. Marširali su preko teškog terena, s jakim vjetrovima i niskim temperaturama. Logističku opremu su sami nosili, a logistikom su im potpomagali i helikopteri koji su spuštali logistiku na dozvoljenim mjestima. Operacija ovakve vrste nije mogla izvesti ni jedna druga postrojba, doli Kraljevski marinci i komandosi. Prije nego što su se jedinice vratile s izvidnice Jones je prema starim britanskim podacima mislio da selo brani oko 500 Argentinaca, što bi za njegove jedinice predstavljalo laku zadaću. No, kada su se jedinice vratile iz ophodnje Jones je došao do saznanja da je u selo bilo oko 1500 dobro naoružanih Argentinaca, s teškom artiljerijom, te su

---

¹⁸ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 48.

čak i putovi do samog sela bili minirani. Oko 11 i 30 sati Argentinci su opazili jednu ophodnju te su otvorili paljbu prema izviđačima. Izviđačima je u pomoć došao i zrakoplov te je on omeo Argentine dok su se izviđači povlačili, no zrakoplov je srušen, a pilot je morao iskočiti iz zrakoplova.¹⁹ Jones je odredio da mora napasti, iako su ga podčinovnici pokušali spriječiti u tome. Jones je znao da im je jedina stvarna prilika napad noću, ali da bi to izazvalo ogromne probleme u zapovjedništvu i kontroli. Svi zapovjednici su se bojali borbe u noći jer bi lako moglo doći do vlastitih gubitaka, odnosno da bi mogli pucati po svojim. Jones je odlučio da to prevlada stvaranjem stroge bitke sa šest različitih dobro proračunatih faza. Prve dvije faze uključuju osiguranje startne linije. Napad je započeo u 2 i 30 ujutro po jakom pljasku. Bili su raspoređeni po eskadrilama od 80 do 150 vojnika. A eskadrila je na lijevom krilu napredovala prema Darwin Hillu, a B i C eskadrila po desnoj strani prema izoliranom naselju, Boca House. Do 4 sata početni ciljevi su bili ostvareni. Zapovjednik A eskadrile Farrar-Hockley, tražio je dopuštenje za napad na Darwin Hill, no Jones je to odbio. Ubrzo je Jones shvatio da je to bila pogreška te naređuje frontalni napad na Darwin Hill. Britanskim napadom, Argentinci su otvorili vatru na njih, no juriš nije bio uspješan jer većina vojnika koji su vodili juriš bili su ubijeni ili ranjeni. Uvidjevši to, Jones je sa svojim odredom zaobišao Argentinske odrede te ponovno ušao s desne strane. Gotovo da je i uspio u tome, no argentinske trupe napali su ih s leđa te je Jones i sam poginuo u tom okršaju. Bojnik Chris Keeble nakon smrti Jonesa postao je zapovjednik. A eskadrila bila je u lošem stanju, te je zbog toga Keeble naredio pomaganje i napad s desne strane. B eskadrila uspjela se povući s izloženih mjesta na lijevoj strani Darwin Hilla, te su krenuli prema jugu kako bi napali Boca House, koja je bila već bombardirana s *Milan* antitenkovskim projektilima. Dalje prema zapadu, bojnik Phil Neame koji je vodio D eskadrilu, povukao se kroz nisku liticu na usku plažu. Zaštićen liticom od argentinske paljbe, Neame je vodio svoju eskadrilu kroz usku plažu sve dok nisu mogli napasti Boca House s boka. Oko 14 sati B i D eskadrila ponovo uspijeva osigurati jug, korak po korak. S lijeve strane A eskadrila rasipavala je argentinske položaje na Darwin Hillu s Karl Gustav antitenkovskim raketama, a zatim su na Argentine bacali granate i bajunete. Argentinski zrakoplovi *Aermacchis* i *Pucaras* koji su nisko letjeli, pucali su iz strojnice i gađali raketama Britance. Britanci su ubrzo srušili jedan zrakoplov *Pucara*. Do 15 sati B eskadrila stigla je do sjeverozapadne strane avionske piste, gdje je ubrzo bila potisnuta od strane Argentinaca. U 15 i 35 stigla su dva britanska zrakoplova koji su bombardirali argentinske položaje. B eskadrila, podržana na lijevoj strani od D eskadrile, došla je do

---

¹⁹ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 50.

sredine avionske piste, dok se C eskadrila kretala u rezervi. Do sumraka Britanci su bili na 400 metara od Goose Greena. Noć s 28. na 29. svibnja činila se beskonačnom i za Keeblea i za zapovjednika argentinskih snaga pukovnika Piaggia. Britanci su do tog trenutka bili budni već 40 sati, od čega su čak 14 sati ratovali. Bili su iscrpljeni i polako su ostajali bez streljiva, pa su se koristili streljivom i oružjem argentinskih jedinica. Iako su bili u ljudskom suficitu, Argentinci koji su bili iscrpljeni, racionalno su se odlučili za predaju. Ovaj sukob Britanci su platili sa 17 mrtvih i 33 ranjenih, dok je kod Argentinaca bilo 55 mrtvih i 86 ranjenih. Treba napomenuti da se ovim činom ostalih 1536 neozlijeđenih Argentinaca predalo, te su postali ratni zarobljenici. Bitka za Darwin-Goose Green potukla je logiku o pobjedi bolje naoružane i mnogoljudnije strane. Britanci su tokom cijelog napada bili inferiorniji i nikad nisu u potpunosti zavladao cijelim područjem Darwin-Goose Greena. Argentine je pobijedila sila koja je bila za dvije trećine manja od njih samih. Pobjeda je nedvojbeno ovisila o vodstvu, obuci, moralu i borbenom duhu. U Velikoj Britaniji ova bitka doprinijela je buđenju nacionalnog morala. Britanski međunarodni ugled počeo je sve više rasti. Nakon tog poraza čak se uvukao i strah u središtu argentinske hunte od krajnjeg, odnosno konačnog poraza. Zbog straha od konačnog poraza Mendez je naredio 29. svibnja, 4. pješačkoj pukovnici okupaciju Two Sisters i planine Harriet. Tijekom bitke za Darwin-GooseGreen, Argentinci su preselili rezervne snage s područja planine Kent, te su one poslane u pomoć Piaggiovim trupama. Ovim činom su Argentinci dozvolili Britancima zaposjedanje tog područja bez borbe. 29. svibnja, kad su Argentinci shvatili da su Britanci zauzeli planinu, koju su već dobro zaštitili, poslali su dvije velike postrojbe da pokušaju vratiti planinu. Razotkriveni od Britanaca, Argentinci su ratovali cijelu noć, izgubivši pri tome dvojicu ljudi, a još njih šest bilo je zatočeno. Sljedeće noći kada su Britanci pretraživali napuštene argentinske položaje, došli su do neprocjenjivog otkrića, do karte koja prikazuje sve argentinske položaje i radijus njihovog djelovanja. Većina njihovog djelovanja bila je fokusirana na jug. U međuvremenu 45 komandosa i 3. Padobranska pukovnija krenula je prema Teal Inletu. Komandosi su do naselja Douglas stigli oko 13 sati, dok je 3. Padobranska pukovnija stigla u Teal iste večeri u 23 sata. Sljedeće jutro pridružili su im se i tenkovi. Pokret je osigurao obalu Port Salvadora i zaljev Estancia, koji se nalazi samo 15 milja sjeverozapadno od Stanleya. Međutim, 30. svibnja, dva argentinska UH-1 *Iroquois* helikoptera iskrkala su jedinicu od 16 vojnika u Top Malo House, koji se nalazio na glavnoj liniji komunikacije između zaljeva Estancia i Teal Inleta. S tog područja imali su dobar pregled na britanske operacije. Britanci su to primijetili, te su helikopterom poslali i iskrkali 19 pripadnika Kraljevskih marinaca, u nevidljivi dio Top Malo Housea. Uslijedio je žestoki obračun u kojem su svi pripadnici argentinske jedinice

ubijeni ili zarobljeni. U noći s 31. svibnja na 1. lipnja LCU je prevezio Britance kroz Port Salvador, koji su "čistili", taj dio od Argentinaca. Sljedeće noći brod *Sir Percivale* napravio je prvu logističku vožnju iz San Carlosa. 30. svibnja general bojnik Jeremy Moore i njegovo osoblje stiglo je u San Carlos. Pritisak je bio vršen na Moorea jer se želio što brži kraj rata. 31. svibnja predsjednik Reagan nazvao je gospođu Thatcher, te je izrazio svoje brige zbog plime neprijateljskog mišljenja koje se činilo da se proteže kroz Latinsku Ameriku, pokazujući da je američka podrška je postala manje postojana. U tom trenutku su i Španjolska i Panama zahtijevale okončanje rata u UN-u. Moore je krenuo naprijed s raspoređivanjem snaga 5. Pješadijske brigade, koja je stigla u San Carlos 2. lipnja. Moore je putovao na jug na brodu *Queen Elizabeth 2* sa zapovjednikom 5. Pješačke brigade, brigadirom Tonyom Wilsonom. Tijekom ovog puta dogovoreno da se 5. Pješačka brigada pridruži napadu na Stanley dolazeći s juga. Veliki amfibijski brodovi mogli su prevesti sve vojnike odjednom, ali mornarica nije željela riskirati takve brodove u blizini Stanleya. Tokom premještanja trupa i brodova, argentinski promatrači su to primijetili, te su odlučili poslati nekoliko zrakoplova u bombardiranje. Britanci su odmah postavili u svojim bazama protuavionske topove. Zrakoplov *Skyhawks* pogodio je sa dvije bombe britanski brod *Sir Tristram*. Jedna bomba nije eksplodirala, dok je druga eksplodirala na palubi i ubila je dva člana posade. Napad na *Sir Galahadu*, bio je najkrvaviji napad na ikoli britanski brod u ratu. Tri bombe pogodile su brod. U tom napadu, 8. lipnja, poginulo je ukupno 46 osoba, dok ih je 150 bilo ranjeno, od kojih nekolicina i teško. Dva sata kasnije nova četiri argentinska zrakoplova napadaju Bluff Cove. Novi incident dogodio se na pola puta između Goose Greena i Fitzroya u kojem je ubijeno još šestoro članova posade. Ubrzo su britanski zrakoplovi *Sea Harrieri* srušili tri argentinska aviona. Do večeri 6. lipnja, Thompson je vjerovao da imao dovoljno podataka za pokretanje napada na argentinske pozicije na Longdonu, Two Sisters i Harrietu i to već 9. lipnja ili oko tog datuma, no logistika je i dalje bila problem. Odlučeno je da će 3. Komandos brigada napasti sa zapada u noći s 10. na 11. lipnja, a da će sljedeće noći 5. Pješačka brigada napasti više jugozapadno. Mendez je raspolagao sa oko otprilike 9000 ljudi, od kojih je oko 5000 bilo u borbenim jedinicama. 25., 6. i 3. Pukovnija bile su stacionirane uzduž obale, dok je 5. Pomorska pukovnija raspoređena na Tumbledownu, Wilsonu i Sapper Hillu. 4. pukovnija bila je ukopana oko planine Harriete i Two Sisters, te je pokrivala pristup od Fitzroya i Bluff Covea. Samo se 7. Pukovnija koja je bila smještena na Longdonu i Wireless Ridgeu, mogla suprotstaviti napadu koji bi dolazio sa zapada ili sjeverozapada. Do tog vremena zračna podrška gotovo je nestala. Do tog razdoblja izgubili su 36 zrakoplova, no usprkos tome i dalje su imali snažno naoružanje. Moral i uvjeti argentinskih vojnika jako je varirao. Oni koji su

bili u Stanleyu ili u blizini, živjeli su veoma ugodno jer je bilo puno hrane, a bilo je i puno manje bombardiranja zbog civilnog stanovništva. Ali situacija je bila vrlo drugačija za vojnike raspoređene samo sedam milja daleko od Stanleya na brdima i planinama na zapadu i jugozapadu. 10. lipnja Britanci su ubili 17 Argentinaca koji su tražili hranu. Do večeri 10. lipnja 3. Komandos brigada je bila spremna za napad. Glavno zapovjedništvo napada dobro je razmotrila strategiju napada jer nisu imali previše mjesta za pogreške, te su morali dobro razraditi plan. Dogovoren je plan napada, te je potpukovnik Hew Pike sa svojim trupama, odlučio napasti po noći sa sjevera i zapada kroz niže padine Longdona. Longdon je bio raj za Argentinca koji su se dobro utaborili na tom području, uz mnogobrojne rovove i bunkere, te su sve vidljive putove minirali. U Longdonu bilo je smješteno 300 Argentinaca, uz pojačani vod 5. Postrojbe marinaca, te naravno uz mnogobrojno teško naoružanje. Nedugo nakon ponoći s 11. na 12. lipnja A i B eskadrila 3. Padobranske pukovnije, prešle su početnu liniju i započele svoj napredak. Svi su nosili bombe, rakete, puške, strojnice, sa ukupnom težinom od 45 kilograma. Kako je bila noć Britanci su malo toga vidjeli, te je desetnik Brian Milne stao na minu koja mu je raznijela nogu. Na to je uslijedila malobrojna paljba Argentinaca na Britance, jer je većina Argentinaca spavalo, što je i pomoglo Britancima da dođu do baze na planini. Ovdje su se počeli kretati kroz labirint uličica, otkrivajući i uništavajući neke argentinske položaje, ali su bili uhvaćeni u unakrsnoj paljbi pogotovo sa stražnje strane. Broj poginulih počeo je rasti, oficir su sve više bili ubijani, te se B eskadrila počela osipati. Preživjele jedinice oko sebe okupio je zapovjednik 4. voda Iana McKaya koji je i dalje ustrajao na napadu, te je u tome i sam ubijen. A eskadrila je krenula sa sjevera, no naletjela je na snažan otpor, te je Pike naredio povlačenje i bombardiranje tog područja, a A eskadrilu premjestio je prema B eskadrili. Zatim su Britanci osvajali bunker po bunker, sve dok nisu kontrolirali zapadni vrh. Potpomognuta topovskom artiljerijom britanske su trope polako protjerivali i s istočnog vrha Argentinca. Nakon osvajanja uslijedilo je 36-satno bombardiranje britanskih jedinica, jer su Britanci osvojili najbitnije i najbolje obrambeno središte Argentinaca. Osvajanje Longdona koštalo je Britance brojkom od 23 mrtva i 50 ranjenika. Iako se nekolicina regruta predalo, većina ih se borila. Britanci su zarobili oko 50 ranjenika, a još toliko su pronašli mrtvih. Na jugu Longdona, pripadnici X, Y i Z eskadrila Kraljevskih marinaca prešli su rijeku Murell, pola sata nakon što je 3. Padobranska pukovnija započela s djelovanjem i preselili se prema Two Sisters. Ovaj greben, sa svojim zapadnim i istočnim vrhovima, bio je potencijalno vrlo jak položaj, uz koji se nalazilo oko 300 Argentinaca. Zapovjednik marinaca, pukovnik Andrew Whitehead, odredio je da eskadrila X napadne sa najzapadnije točke i omete Argentinca, dok bi Y i Z eskadrila napale preko

sjeverozapada. Eskadrila X našla se u problemima jer je put bio jako neprohodan i strmovit. Približavanjem Z i Y eskadrile prema Argentincima, počeli su bježati te se čak 250 Argentinaca povuklo nad 45 komandosa. Argentinske žrtve su bile mnogo veće od britanskih jer im je poginulo 10, a bilo ranjeno 54 vojnika, nasuprot četiri mrtva i 10 ranjenih od strane Britanaca. Milju i pol južnije od Two Sisters nalazila se planina Harriet, iz koje su Argentinci dominirali prema jugozapadnom pristupu u Port Stanley. Potpukovnik Nick Vaux naredio je da se napadne planina s jugoistoka, jedinog smjera iz kojeg Argentinci nisu očekivali napad. Britanci su tjerali Argentine prema zapadu, a Britanci su ih slijedili te su ih stjerali u kut u kanjonu na istočnoj strani Harriete. Branitelji su se uskoro predali, te su Britanci zarobili 250 Argentinaca, a još ih je 10 bilo pronađeno mrtvih. Britanci su imali samo 11 žrtava od čega je samo jedna osoba poginula. Na glavnom zapovjednom mjestu u Stanleyu, zapovjednik terena za područje Stanleya, brigadni general Joffre, pokušao je pokrenuti protunapad na planinu Longdon. Također naredio je bombardiranje Longdona, Two Sisters i Harrieta. Britanci su na to odgovorili bombardiranjem položaja na kojima su se nalazili argentinski topovi. U takvom pokušaju Britanci su ubili tri civila. Britanski brod HMS *Glamorgan* bio je posljednja žrtva Argentinaca. Brod je bio pogođen i na njemu je poginulo 13 članova posade. Moore je izvorno planirao pokrenuti druga faza napada, napadi na Tumbledown i Wireless Ridge, s noć 12. na 13. lipnja, ali britanska artiljerija je potrošila toliko municije da nisu mogli izvesti dostajan napad. Završna faza rata dogodila se s 13. na 14. lipnja.²⁰ 2. Padobranska pukovnija napada Wireless Ridge, a posebna jedinica britanske vojske, Škotska straža, napada Tumbledown. Također pripadnici nepalske vojne jedinice pod okriljem britanske vojske Gurkhas napada planinu William.²¹ 14. lipnja, Britanci su ušli u Port Stanley, te su se sve argentinske jedinice predale, te je tako završio rat. Britanci nisu tražili bezuvjetnu predaju.²²

---

²⁰ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.: 50-68.

²¹BOYCE, George D. (2005) *The Falklands war*, Hampshire i New York: Palgrave macmillan 13.

²²OGOREC, Marinko (2011) *Ratovi 20. stoljeća*, Rijeka: „Otokar Keršovani“: 378.

ZAVRŠETAK RATA I POSLJEDICE

Već spomenuti završetak rata dogodio se 14. Lipnja, kada argentinske snage odustaju od borbi te se predaju. Falklandski rat bio je jedan od prvih sukoba pred kraj 20. stoljeća, u kojem je prevagu odjela tehnološka razvijenost države. Također u ovom ratu pobjedu je odnijela vojna sila više tehnološke razine. Iako ni argentinska vojska nije imala loše naoružanje, jedan od čimbenika koji je prevagnuo na britansku stranu je bolja vojna i logistička opremljenost, bolje planiranje akcija, te utreniranost vojnika. Zbog kritike domaće javnosti, i jedna i druga strana nastojali su imati što manje gubitke. Britanci su u ratu imali 265 poginulih, a Argentinci 750 poginulih vojnika. Pobjedom u ratu Britanci su ostvarili nacionalno jedinstvo, što je pomoglo Margareth Thatcher u rješavanju gorućih unutarnjih problema. Njezin nadimak bio je Čelična lady. Ona je došla na vlast 1979. Također, ona je postala prva predsjednica britanske vlade. U njezinom mandatu je započeo Falklandski rat, koji joj je puno pomogao u političkoj karijeri. Nakon pobjede u ratu, dodatno je učvrstila svoju poziciju, te je i postala najdugovječnija predsjednica vlade, obnašavši funkciju do 1990. Pobjedom u ratu Thatcher je svojim idejama i vizijom premostila gospodarsku krizu u Britaniji i pomogla u stabilizaciji društva.²³

S druge strane poraz u ratu dodatno je destabilizirao položaj vojne hunte u Argentini. Ubrzo nakon rata došlo je i do demokratskih izbora i vraćena je na vlast demokratska vlada na čelu s Raul Alfonsin.²⁴ Vlast se našla u velikim problemima i to od gospodarskih do društvenih problema. Gospodarsko stanje popravljeno je tek 90-tih godina, a tek pred kraj stoljeća i gospodarstvo. Gospodarstvo je bilo loše vođeno, te propada i nastaje svojevrsni bankrot države. Ovim činom nastao je opći kaos i država se tek početkom 21. stoljeća oporavila.²⁵

---

²³OGOREC, Marinko (2011) *Ratovi 20. stoljeća*, Rijeka: „Otokar Keršovani“: 378-379.

²⁴BINGULA, Sanja (2001.) *Dvadeseto stoljeće: ilustrirana povijest: iz mjeseca u mjesec, iz godine u godinu*, Zagreb: Veble commerce.: 490.

²⁵OGOREC, Marinko (2011) *Ratovi 20. stoljeća*, Rijeka: „Otokar Keršovani“:378-379.

NAORUŽANJE

Falklandski rat se još naziva i sukobom materijala. Naziv je dobio jer je puno više materijala korišteno naspram ljudskim resursima. Rat se vodio u dvije faze. Prva faza je bila zračno-pomorska borba za prevlast na moru i zračnom prostoru. Druga faza je zračno-kopnena borba s ciljem osvajanja otočja. Sudbinu rata odlučivala je prva faza u kojoj su jedni i drugi raspolagali najsvremenijim naoružanjem. Britanci su u toj fazi i pobijedili jer su postigli potpunu pomorsku blokadu otočja. Glavno britansko oružje bio je njihov zrakoplov Sea Harrier, koji su bili korišteni za sve zrakoplovne zadaće. Britanci su tokom rata izgubili samo šest ovakvih zrakoplova. Uz ove zrakoplove važnu ulogu imao je i britanski zrakoplov Vulcan koji je većinom bio korišten za bombardiranje. Argentinci su također bili dobro naoružani zrakoplovima, te su se njima najviše koristili u svrhu bombardiranja britanskih brodova. Najučinkovitiji argentinski zrakoplovi bili su Super Etendard koji su bili francuskog podrijetla. Mnogo problema Britancima zadavao je i argentinski zrakoplov lovac Skyhawk, američkog podrijetla. Značajnu ulogu je još igrao i lovac francuskog podrijetla Mirage III. Britanci su imali dobro razvijeno protuzračno naoružanje koje su koristili u obaranju argentinskih zrakoplova. Najpoznatiji je bio raketni sustav kratkog dometa Sea Wolf, dok je za najbolji dalekometni raketni sustav glasilo Sea Dart. U kopnenoj borbi do izražaja su došli britanski topovi 105 mm koji su bili korišteni kao potpora pješadiji.²⁶

---

²⁶OGOREC, Marinko (2011) *Ratovi 20. Stoljeća*, Rijeka: „Otokar Keršovani“:378.

ZAKLJUČAK

Prvenstveno, do sukoba na području Atlantika između Argentine i Velike Britanije, došlo je zbog povijesnih nedoumica. Već spomenuto otočje je u 17. i 18. stoljeću bila kolonija Britanaca, ali i Španjolaca, a pošto se Argentina osamostalila i preuzela nekadašnje španjolske posjede, pretendirali su i prema Falklandskom otočju. Iako Britanci nisu bili previše zainteresirani za to otočje, a i za većinu stanovništva Britanije otočje je bila nepoznanica. Britanci su čak nastojali predati otočje, te su čak i pokrenuli proces primopredaje otočja, a u sve se uplela kompanija koja je imala svoje financijske koristi, te je na kraju britanski parlament odustao od predaje otočja. U Argentini je za to vrijeme vladala hunta koja je bila nasilna i nepopularna, te su tražili način kako povezati stanovništvo. Savršena prilika, barem iz njihove perspektive, bilo je osvajanje otočja, koje je miljama udaljeno od Britanije, te su mislili kako Britanci ne će uložiti puno truda u vraćanje otočja, no prevarili su se. Rat je započeo iskrcavanjem argentinskih snaga na otočje 2. travnja 1982. godine. Rat je trajao svega nešto više od dva mjeseca jer je rat okončan 14. lipnja 1982. kapitulacijom argentinskih snaga. Ovo je bio jedan značajnijih ratova u 20. stoljeću jer je bio sukob materijala. U ovom ratu korištena je najbolja vojna tehnologija tog doba, te je naravno i prevagu u ratu, koji je otišao na britansku stranu, izvojevala bolja tehnološka i logistička opremljenost. Ratni ishod imao je različite značajke u jednoj i drugoj zemlji. U Britaniji je pobjeda u ratu donijela mir i učvrstila vlast Margareth Thatcher. Na drugoj pak strani poraz je donio velike probleme za državu, koja se tek početkom 21. stoljeća oporavila od krize nakon rata.

Pitanje koje se postavlja nakon svega navedenog je jednostavno, a to pitanje glasi je li se rat mogao izbjeći. Malotko bi se složilo da se rat mogao izbjeći jer se svi slažu da je korijen ovog rata još u prošlosti, u dobu imperijalizma i stjecanja čim većeg broja kolonija. Dan danas traje međunarodni spor između Britanaca i Argentinaca, te cijele zajednice Ujedinjenih naroda. Većina želi da otočani naprave vlastito samoodređenje prema jednoj državi, no je li uistinu tako lako odrediti kome pripasti. Britancima zbog kojih su otočani zadovoljni, zbog gospodarskog i ekonomskog razvoja ili pak Argenticima kojima su kulturološki skloniji, a i geografski bliži. Danas su Falklandski ili Malvinski otoci pod protektoratom Velike Britanije.

Danas je tamo službeni jezik engleski, a glavni grad je Stanley. Na otočju živi nešto manje od 2500 ljudi.²⁷

---

²⁷PETRIĆ, Patricio M. (2010.) „Malvinski/ Falklandski otoci i njihov međunarodni status“ *Pravnik: časopis za pravna i društvena pitanja*, 44 (89), str.: 111- 132.

LITERATURA

ALFONSIN, Raul (1986.) *Argentinsko pitanje*, Zagreb: Globus.

ANDERSON, Duncan (2002) *Essential Histories: The Falklands war 1982*, Oxford: Osprey publishing.

BINGULA, Sanja (2001.) *Dvadeseto stoljeće: ilustrirana povijest: iz mjeseca u mjesec, iz godine u godinu*, Zagreb: Veble commerce.

BOYCE, George D. (2005) *The Falklands war*, Hampshire i New York: Palgrave macmillan.

FREEDMAN, Lawrence (2005) *The official history of the Falklands campaign, Volumen II: War and Diplomacy*, London i New York: Routledge.

OGOREC, Marinko (2011) *Ratovi 20. stoljeća*, Rijeka: „Otokar Keršovani“.

THATCHER, Margaret (2004.) *Državničko umijeće: strategije za svijet koji se mijenja*, Zagreb: Školska knjiga.

PETRIĆ, Patricio M. (2010.) „Malvinski/ Falklandski otoci i njihov međunarodni status“ *Pravnik: časopis za pravna i društvena pitanja*, 44 (89), str.: 111- 132.

„Kako je započeo Falklandski rat?“, *Vojna povijest*, 6. svibnja 2016. <https://vojnepovijest.vecernji.hr/vojna-povijest/falklandski-rat-borba-britanije-i-argentine-za-udaljene-otoke-1082279>, 25. kolovoz 2019.

<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=18916>, 22. kolovoz 2019.

<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=29649>, 22. kolovoz 2019.